

Nya föreskrifter om kontroll av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster

Den 21 april 2021 börjar nya djurhälsoregler att gälla i hela EU. Av den anledningen uppdaterar vi också Jordbruksverkets föreskrifter om kontroll av amerikansk yngelröta, varroakvalster och trakékvalster. För de flesta biodlare innebär de nya eller ändrade reglerna liten skillnad, andra påverkas mer. Här berättar vi kort vad som är ändrat och vad alla biodlare måste veta.

Den 21 april 2021 börjar EUs djurhälsoförordning¹ att gälla. Vi har anpassat svenska regler till denna och samtidigt genomfört andra ändringar.

För dig som är biodlare blir den största förändringen att de områden som omfattas av restriktioner på grund varroakvalster kommer att ändras. Efter den 21 april 2021 kommer det inte längre vara tre olika zoner med olika skyddsnivåer med anledning av varroakvalster. Det kommer istället endast att finnas restriktionszoner för de områden där varroakvalster är konstaterade samt områden där varroakvalster inte är konstaterade och där det därmed inte finns några restriktioner. De områden som idag omfattats av varroazon 1 blir den nya restriktionszonen och varroazon 2 och 3 samt ännu inte smittförklarade områden kommer att utgöra det område som inte kommer att omfattas av några restriktioner.

Utöver att ändra reglerna för smittförklaring med avseende på varroakvalster har vi också ändrat regler som rör flytt från övervakningszon med anledning av amerikansk yngelröta. Men när det gäller amerikansk yngelröta blir innebörden av reglerna i stort sett desamma som idag.

Den ändring vi genomför innebär att material som flyttas ut från ett övervakningsområde ska rengöras och inte saneras innan det åter används i biodling. Kravet på sanering har visat sig vara problematiskt att efterleva för de biodlare som haft sin bigård i ett område som inte är smittförklarat, men har slungrummet inom ett övervakningsområde. Eftersom ett övervakningsområde kan ligga kvar över en hel sommar vill vi ändra regeln så att biodlarna till exempel inte behöver smälta ned vaxet i ramarna såsom man måste om det ska ske en sanering.

För dig som vill föda upp humlor blir det krav på att du ska registrera din verksamhet. Din anläggning måste också vara godkänd av Jordbruksverket. Om du har frågor om registrering som humleuppfödare eller om godkännande av din anläggning så kontakta Jordbruksverket.

På Jordbruksverkets webbsida www.jordbruksverket.se kommer vi att informera mera om dessa ändringar. På vår webbsida om bitillsyn www.jordbruksverket.se/bitillsyn hittar du också mer information om regler för kontroll av bisjukdomar.

Vad ska alla biodlare veta?

Sedan 1974 är det fyra regler du som biodlare måste känna till. Förändringarna påverkar inte din skyldighet att följa dessa regler.

¹ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsoförordningen")

1: Du ska anmäla till länsstyrelsen var dina bisamhällen är stadigvarande uppställda. Uppgifterna behövs för att vi ska kunna upprätthålla ett gott smittskydd. Sju länsstyrelser koordinerar bitillsynen i Sverige. Fråga din länsstyrelse vart du ska skicka din anmälan. Anmäl via länsstyrelsens webbformulär eller genom att skicka in en blankett.

2: Om du misstänker att dina bisamhällen kan ha amerikansk yngelröta, varroakvalster eller trakékvalster ska du anmäla det till en tillsynsman. Kontakta alltid din tillsynsman om du tror att dina bin är sjuka, oavsett sjukdom. Bitillsynen kostar dig inte något. Du hittar kontaktuppgifter till tillsynsmannen på länsstyrelsens webbsida.

3: Du är skyldig att förvara sådant material som kan sprida smitta så att levande bin inte kommer åt det. Exempel på detta kan vara begagnade bibostäder som det inte längre bor ett bisamhälle i, men där det finns vaxkakor som kan innehålla sporer av amerikansk yngelröta.

Som biodlare ska du:

- *Anmäla till länsstyrelsen var dina bisamhällen är uppställda,*
- *Anmäla till tillsynsman eller länsstyrelse om du misstänker att dina bin är sjuka,*
- *Förvara vax, honung och begagnad utrustning så att bin inte kommer åt det, samt,*
- *Be om tillstånd från tillsynsman om du vill flytta bin, vax, bikupor m.m. ut från ett område som är förklarat som smittat eller misstänkt för smitta.*

4: Vill du flytta levande bin, utbyggda vaxkakor, vaxavfall, begagnade bibostäder eller begagnade biodlingsredskap måste du ta reda på om flytten i så fall sker ut ur ett område som är förklarat som smittat avseende amerikansk yngelröta, varroakvalster eller trakékvalster. Om så är fallet måste du ha tillstånd från tillsynsman. Beslut om smittförklaring finns på Jordbruksverkets webbsida. Under tiden den 1 oktober- den 31 mars får du skicka vaxkakor och avfall av sådana för omsmältning utan tillstånd av tillsynsman.

Vanliga frågor

Varför har ni tagit bort definitionerna av övervakningszon och skyddszon?

Skydds- och övervakningszon är redan definierade i artikel 4 i djurhälsoförordningen och detta får då inte upprepas i nationella föreskrifter.

Varför bara två zoner för varroa?

Det finns en oro att förslaget riskerar att påskynda spridningen av varroakvalster till områden som ännu inte drabbats.

Sedan år 2018 då vi senast ändrade föreskrifterna har varroakvalster spridit sig till ytterligare områden. Därför anser vi att det inte längre är motiverat att ha tre zoner med olika innebörd. Biodlarna måste själva ta över huvudansvaret för hanteringen av varroakvalstret. Därför kommer vi att enbart smittförklara de områden där varroakvalster är påvisat och reglera vilka flyttar som är tillåtna ut från dessa restriktionszoner. Jordbruksverket anser att biodlingen i norra Sverige skyddas genom att det blir förbjudet att flytta bin från en restriktionszon till ett område som inte omfattas av restriktioner på grund av varroakvalster.

Regler om vart biodlaren ska skicka sin anmälan om var bisamhällen finns och vad den anmälan ska innehålla

Vissa remissinstanser anser att paragrafen inte är tydlig. Man vill att uppgifterna som biodlare är skyldig att anmäla till Länsstyrelsen ska vara tydlig uppräknade.

Vi kan tyvärr inte i föreskrifterna räkna upp de uppgifter som redan finns i artikel 84 i djurhälsoförordningen för att det då blir fråga om en så kallad dubbelreglering. Vi kan endast komplettera med uppgifter. Men vi kan på olika sätt informera om vilka dessa uppgifter är. Vi gör det bland annat på vår webbsida www.jordbruksverket.se/bitillsyn.

Varför har man inte ändrat ersättningen för förintade bisamhällen?

Jordbruksverket har inte mandat att besluta om ersättningar. Det är regeringen som måste besluta om det.

Kommer det fler förändringar

Det har gjorts en omfattande utredning under de senaste åren om djurhjälsolagstiftningen i Sverige. Rapporten från denna utredning är ute på remiss när detta skrivs. Det föreslås i rapporten att organisationen som bitillsynen haft under lång tid ska förändras. Förslaget innebär i korthet att Jordbruksverket tar över hela ansvaret för bitillsynen och registreringen av bisamhällen på samma sätt som man har för alla andra hållna djurslag.

Hur förändringen kommer att se ut och när det sker finns det ännu inget beslut om. Inledningsvis ska remissvaren tas om hand och ett förslag till beslut lämnas över till regeringen. Sedan ska en ny nationell djurhjälsolag och -förordning beslutas. Först när detta är klart kan de slutliga förberedelserna ta vid.